

MÜQƏDDƏS MESSA

1. BAŞLANĞIC AYINLƏR

Başlanğıc ilahi zamanı keşiş qurbangaha doğru gedir, onu öptür və xaç nişanı çəkərək deyir:

K: Ata, Oğul və Müqəddəs Ruhun adı ilə.

M: Amin.

K: Rəbb Sizinlə olsun.

M: Və sənin ruhunla.

TÖVBƏ AYINI

(Şərh: Keşiş və ya diakon qısaca möminləri Messanın o günə olan mövzusu ilə tanış edir. Günündən və ya fəslindən asılı olaraq, keşiş möminləri tövbə etməyə dəvət edir və aşağıdakı formalardan birini deyir.)

K, M: Hər şeyə qadir Allaha və sizə, bacılarım və qardaşlarım, etiraf edirəm ki, öz təqsirimdir ki, fikirlərimdə və sözlərimdə, hərəkətlərimlə və borcumu yerinə yetirməməklə çox günah etmişəm.

Möminlər sinələrinə üç dəfə vuraraq, deyirlər:

Mənim təqsirimdir, mənim təqsirimdir, mənim böyük təqsirimdir. Buna görə Müqəddəs, Həmişə-Bakirə Məryəmdən, bütün Mələklərdən və Müqəddəslərdən və sizdən, bacılarım və qardaşlarım xahiş edirəm ki, mənim üçün Rəbbimiz Allaha dua edəsiniz.

K: Peşman olmuş və kədərli ürəkləri sağaltmaq üçün gəldin ya Rəbb, bizə rəhm et.

(ya da) Kyrie, eleison.

M: Ya Rəbb bizə rəhm et.

(ya da) **Kyrie, eleison.**

K: Günahkarları xilasa çağırmaq üçün gəldin Məsih, bizə rəhm et.

(ya da) Christe, eleison.

M: Məsih, bizə rəhm et.

(ya da) **Christe, eleison.**

K: Bizim havadarımız olaraq Atanın sağında əyləşən Rəbbimiz, bizə rəhm et.

(ya da) Kyrie, eleison.

M: Rəbbimiz, bizə rəhm et.

(ya da) Kyrie, eleison.

K: Hər şeyə qadir Allah bizə rəhm etsin, günahlarımızı bağışlasın və bizi əbədi həyata

(texts for the Holy Mass in Azeri)

qovuşdursun.

M: Amin.

(ya da)

K: Rəbb, bizə rəhm et.

M: Rəbb, bizə rəhm et.

K: Məsih, bizə rəhm et.

M: Məsih, bizə rəhm et.

K: Rəbb, bizə rəhm et.

M: Rəbb, bizə rəhm et.

(ya da)

K: Kyrie, eleison.

M: Kyrie, eleison.

K: Christe, eleison.

M: Christe, eleison.

K: Kyrie, eleison.

M: Kyrie, eleison.

HİMN: GLORİA İN EXCELSIS DEO

Göylərdəki uca Allaha həmd olsun və yer üzündəki xoş məramlı insanlara sülh gəlsin. Səni tərif edirik. Səni ucaldırıq. Qarşında diz çökürük. Sənə həmd edirik.

Uca Allah, göyün Hökmdarı, hər şeyə qadir Ata, ey Allahımız, uca Əzəmətin üçün Sənə şükür edirik. Rəbb İsa Məsih, Yeganə Oğul, Rəbb Allah, Allahın Quzusu, Atanın Oğlu, dünyanın günahlarını təmizləyən Sən, bizə rəhm et; dünyanın günahlarını təmizləyən Sən, dualarımızı qəbul et; uca Allahın sağında əyləşən Sən, bizə rəhm et.

Çünki yalnız Sən müqəddəssən, yalnız Sən Rəbbimizsən, yalnız Sən uca Allahsan.

Ey Məsih İsa, Müqəddəs Ruhun birliyində Ata Allahın izzətindəsən. Amin.

(Şərh: Möminlər ayaq üstə qalırlar)

BAŞLANĞIC DUASI (KOLEKTA DUASI)

K: Dua edək

(Hamı bir müddət səssiz dua edir. Sonra keşiş Kolekta duasını oxuyur və onu bu sözlərlə bitirir:)

Müqəddəs Ruhun birliyində Səninlə yaşayan və hökm sürən, Oğlunun, Rəbbimiz İsa Məsihin vasitəsilə, əbədi Allah.

M: Amin.

2. SÖZ LİTURGIYASI (MÜQƏDDƏS KİTABIN OXUNUŞU)

BİRİNCİ OXUNUŞ

(oxunan hissə bu sözlərlə bitirilir:)

Bu Allahın Kəlamıdır.

M: Allaha şükürlər olsun.

MƏZMUR (RUHANİ NƏĞMƏ)

(Xor ifaçısı və ya kantor məzmunu deyir ya da oxuyur, möminlər isə məzmunun nəqarətini təkrar edir.)

İKİNCİ OXUNUŞ

(oxunan hissə bu sözlərlə bitirilir:)

Bu Allahın Kəlamıdır.

M: Allaha şükürlər olsun.

Şərh: Müjdə (İncil) oxunulan zaman, möminlər dururlar, çünki əvvəldəki iki oxunuşda Allahın kəlamı Əhdi-Ətiq və Əhdi-Cədidin peyğəmbər və həvarilərin sözü ilə ifadə olunub, İncildə isə möminlər ilə danışan Rəbbimiz İsa Məsihdür, Allahın Öz Kəlamıdır.

ALLELUYA

Şərh: Möminlər ayaq üstə dururlar, Alleluya çox vaxt oxunulur, İncilin o günə olan əsas ideyasının qısa fikri nəğməyə daxildir.

İNCİL

Şərh: Möminlər ayaq üstə qalırlar. Diakon ya da Keşiş kürsü tərəfə gedir və əgər lazımdırsa xidmətçilər onu şamla və buxurla müşayiət edirlər. Sonra o deyir:

Keşiş (Diakon): Rəbb sizinlə olsun.

M: Və sənin ruhunla.

Keşiş (Diakon): Müqəddəs N-in Müjdəsində İsa Məsihin sözləri.

M: Şan-şərəf Rəbbindir.

Müjdəni oxuyub qurtardıqdan sonra Kəlamı oxuyan deyir:

K: Bu Rəbbin Kəlamıdır.

M: Rəbb İsa Məsih, Sənə həmd olsun.

MOİZƏ

Şərh: Keşiş ya da diakon moizə oxuduğu zaman möminlər dinləmək üçün otururlar. Bütün RƏBB və bayram günləri üçün moizə mütləqdir, başqa günlərdə isə oxunulması məsləhət görülür. Moizədən sonra sakitlik davam edən müddətdə möminlər ayağa qalxmırlar.

İMANIN ETİRAFI (İMAN RƏMZİ)

Şərh: Möminlər İmanı etiraf etmək üçün ayağa qalxırlar.

Həvarilərin Kredosu

İman edirəm. Yeri və göyü yaradan Külli-ixtiyar **Ata** Allaha və Onun Yeganə **Oğlu**, Müqəddəs Ruhdan döllənmiş, Bakirə Məryəmdən doğulmuş, Ponti Pilatın hökmü altında əzab çəkmiş, çarmıxa çəkilmiş, ölmüş və dəfn olunmuş, ölümlər aləminə enmiş, üçüncü gün

dirilmiş, göylərə qalxmış, külli-ixtiyar Ata Allahın sağında əyləşmiş, oradan diriləri və ölümləri mühakimə etməyə gələcək, Rəbbimiz İsa Məsihə iman edirəm. **Müqəddəs Ruha**, Müqəddəs Ümumdünya Kilsəsinə, müqəddəslərin ünsiyyətinə, günahların bağışlanmasına, bədənin dirilməsinə, əbədi həyata iman edirəm. Amin.

Nikeya-Konstantinopol Kredosu

İman edirəm – bir tək Allaha inanıram. Yerin və göyün, görünən və görünməyən bütün varlıqları yaradan, Külli-İxtiyar **Ata** Allaha inanıram. Əzəldən Atadan dünyaya gəlmiş, Allahın yeganə **Oğlu**, bir tək Rəbb olan Məsih İsayə inanıram. O, Allahdan Allah, Nurdan Nur, Həqiqi Allahdan Həqiqi Allahdır. O, doğulmuş, lakin yaradılmamışdır, Ata ilə eynidir və hər şey onun vasitəsi ilə yaradılmışdır. Biz, insanlara görə və bizi xilas etmək naminə göydən enmiş, Müqəddəs Ruhun qüdrətilə Bakirə Məryəmdən Vücut alıb insan olmuşdur. Pontius Pilatus vaxtında bizim üçün acı çəkərək çarmıxa çəkilmiş, ölmüş, dəfn edilmiş və Müqəddəs Yazılara görə üç gündən sonra dirilmişdir. Göyə çıxmış və Atanın sağında oturmaqdadır. Diriləri və ölümləri mühakimə etmək üçün təkrar gələcək və Onun padşahlığı heç vaxt sona çatmayacaqdır. Peyğəmbərlər vasitəsi ilə danışmış olan Ata və Oğuldan gələn, Ata və Oğul ilə birlikdə sitayiş edilən və ucaldılan, həyatın qaynağı və Rəbb olan, **Müqəddəs Ruha** inanıram. Və Bir olan, Müqəddəs, Ümum-dünya (katolik) və Həvari Kilsəsinə inanıram. Günahların əff edilməsi üçün tək bir vəftizi qəbul edirəm, ölümlərin dirilişini və əbədi həyatı gözləyirəm. Amin.

MÖMİNLƏRİN DUASI

Keşiş imanlılara müraciət edir:

K: Dua edək.

Ardınca ümumi dua gəlir: Keşişin və ya diakonun hər çağırışından (müraciətindən) sonra möminlər cavab verirlər:

M: Rəbb, bizi dinlə.

Ümumi duanın sonunda möminlər cavab verirlər:

M: Amin

3. EVXARİSTİYA LİTURGIYASI (ÇÖRƏYİN VƏ ŞƏRABIN TƏQDİM EDİLMƏSİ)

QURBANGAHIN VƏ HƏDİYYƏLƏRİN HAZIRLANMASI

Qurbangah Evxaristiya Liturgiyası üçün hazırlanan müddətdə hər kəs öz yerində oturur. Möminlərin arasından seçilmiş üzvlər çörəyi və şərabi Liturgiya zamanı təqdis etmək üçün gətirirlər. Sonra hamı ayağa qalxır. Keşiş üstündə çörək olan qabı yuxarı qaldıraraq, deyir:

K: Ey Rəbbimiz, bütün kainatın Tanrısı, Sən xeyir-dualısan, çünki Sənin səxavətin sayəsində biz torpağın bəhrəsi və insan zəhmətinin səmərəsi olan bu çörəyi almışıq. Onu Sənə təqdim edirik ki, bizim üçün həyat çörəyi olsun.
M: İndi və həmişə Allaha şükür edək.

Keşiş və ya diakon kasanın içində şərab və bir qədər su tökrək, sakit səsə deyir:

İnsanlıqımızda iştirak etmək üçün itaət göstərmiş Məsihin ilahi təbiətində iştirak etməyə bu şərab və suyun sirri ilə Tanrı yardım etsin. *Sonra Keşiş kasanı götürür, qurbangahın üstünə bir qədər qaldırır, sakit səsə deyir:*

K: Ey Rəbbimiz, bütün kainatın Tanrısı, Sən xeyir-dualısan, çünki Sənin səxavətin sayəsində biz üzüm tənəğinin meyvəsi və insan zəhmətinin səmərəsi olan şərabi almışıq. Onu Sənə təqdim edirik ki, bizim üçün ruhani içəcək olsun.

M: İndi və həmişə Allaha şükür edək.

DUAYA DƏVƏT

Şərh: Möminlər ayaq üstə qalırlar, keşiş çox aşağı əyilərək, alçaq səsə deyir:

K: Tanrımız, ruhları itaətli və ürəklərində peşman olan bizləri qəbul et; qoy bu gün gətirdiyimiz qurbanlar Səni razı salsın.

Keşiş hədiyyələri, çarmıxı və qurbangahı buxurlandırır. Sonra diakon və ya başqa kilsə qulluqçusu keşişi və möminləri buxurlandırır. Sonra keşiş qurbangahın kənarında durur, əllərini yuyaraq sakit səsə deyir:

K: Rəbbim, mənim təqsirimə yu və günahımdan təmizlə.

Qurbangahın qarşısında ortada dayanaraq, üzünü möminlərə tutaraq keşiş deyir:

K: Qardaşlarım və bacılarım, Allah, hər şeyə qadir Ata mənim və sizin qurbanınızı qəbul etməsi üçün dua edin.

M: Allah Öz adının ucalığına və şanına, bizim və Bütün Müqəddəs Kilsəsinin rifahı üçün əllərindən bu qurbanı qəbul etsin.

QURBANLAR ÜÇÜN DUA

(Keşiş dua edir)

M: Amin

ANAFORA – EVXARİSTİYA DUASI

Anaforanın birinci hissəsi - SURSUM CORDA (latınca – “Ürəklərimizi yüksəldirik”)

K: Rəbb sizinlə olsun.

M: Və sənin ruhunla.

K: Qəlblərimizi yüksəldək.

M: Qəlblərimiz Rəbb ilədir.

K: Rəbbimiz Allaha şükür edək.

M: Bu doğru və adildir.

(Keşiş o günə aid olan PREFASIYA duasını oxuyur və sonra möminlər ilə birlikdə SANCTUS himnini oxuyur. PREFASIYA - Allaha səxavətinə görə şükür və Onu ucaltmaq üçün başlanğıc duasıdır, prefasiya bir qayda olaraq Allah-Ataya yönəldilir.)

K, M: Müqəddəs, Müqəddəs, Müqəddəsdür, Rəbbimiz, kainatın Allahu.

Göylər və yer Sənin şanıyla doludur.

Hosanna səmalardakı uca Allaha.

Rəbbin adı ilə gələn xeyir-dualıdır.

Hosanna səmalardakı uca Allaha.

EVXARİSTİYA DUASI

(Keşiş dua edir)

M: Amin.

BİRLƏŞMƏ (EVXARİSTİYA) AYINI

Şərh: Möminlər bu ayının birinci iki hissəsində, Rəbbin duası oxunan və Sülh nişanı verilən zaman, ayağa qalxırlar. Möminlər, təqdis edilən çörək toplaşanlara paylamaq məqsədilə bölünən zaman və Allahın quzusu söylənən (və ya oxunan) zaman ayaq üstə qalırlar.

K: Xilasedici əmrlərdən öyrənərək və ilahi nəsihətlərdən ruhlanaraq, cəsarətlə deyirik:

K, M: Ey göylərdə olan Atamız!

Adın Müqəddəs tutulsun,

Sənin Səltənətin gəlsin,

göydə olduğu kimi,

yerdə də Sənin iradənin olsun.

Gündəlik çörəyimizi bizə bu gün ver;

və bizə borclu olanları bağışladığımız kimi,

bizim borclarımızı da bağışla.

Və bizi sınağa çəkmə,

lakin bizi şərdən xilas et.

DOKSOLOGİYA

K: Rəbbimiz, bizi hər cür şərdən qurtar və günlərimizi əmin-amanlıqla keçirməyimizi bizə nəşib et ki, mərhəmətinin köməyi ilə Xilaskarımız İsa Məsihin gəlişini sevinclə və ümidlə gözləyən bizlər, həmişə günahdan azad olaq və hər cür təlaşdan uzaq olaq.

M: Çünki Səltənət, qüdrət və izzət əbədi olaraq Səindir!

SÜLH NİŞANI

K: Rəbbimiz İsa Məsih, həvarilərinə “sizlərə sülhümü qoyuram, sizlərə sülhümü verirəm” dedin. Günahlarımıza deyil, Kilsənin imanına bax və Öz iradənlə ona sülh və birlik nəşib et. Çünki Sən əbədiyyən varsan və hökm edirsən.

M: Amin.

K: Rəbbin sülhü həmişə sizinlə olsun.

M: Və sənin ruhunla.

K: Bacılarım və qardaşlarım, bir-birimizi sülh nişanı ilə salamlayaq.

Şərh: Sonra keşiş çörəyi götürür, kasanın üstündə bölür və kiçik bir parçanı kasanın içində ataraq alçaq səsə deyir:

K: Qoy bu qabda birləşən Rəbbimiz İsa Məsihin Bədəni və Qanı bizə, qəbul edənlərə əbədi həyat gətirsin.

ALLAHIN QUZUSU

K, M: Üzərinə dünyanın günahlarını götürən Allahın Quzusu, bizə mərhəmət et.

Üzərinə dünyanın günahlarını götürən Allahın Quzusu, bizə mərhəmət et.

Üzərinə dünyanın günahlarını götürən Allahın Quzusu, bizə sülh ver.

4. TAMAMLAYICI AYIN

XEYİR-DUA VERMƏ

Şərh: Möminlər ayaq üstə qalırlar. Keşiş aşağıdakı formalardan birini deyir:

K: Rəbb sizinlə olsun.

M: Və sənin ruhunla.

K: Hər şeyə qadir Allah – Ata, Oğul və Müqəddəs Ruh sizə xeyir-dua versin.

M: Amin.

MÖMİNLƏRİ AZAD ETMƏ

K: Sülh ilə gedin, Messa başa çatdı.

BİRLƏŞMƏ (EVXARİSTİYA)

Şərh: Rəbbimizə ehtiram əlaməti olaraq Evxaristiyanı qəbul edərkən, möminlər baş əyirlər ya da diz çökürlər. Keşiş müqəddəs çörəyi camaata göstərərək belə deyir:

K: Budur dünyanın günahlarını Öz üzərinə götürən Allahın Quzusu. Quzunun süfrəsinə dəvət edilənlər nə bəxtiyardır.

K, M: Rəbbim, mən layiq deyiləm ki, Sən evimə gələsən, lakin yalnız Sənin bir kəlmən ilə qəlbim sağalacaq.

Keşiş müqəddəs Bədəni qəbul edərkən deyir:

K: Məsihin Bədəni məni əbədi həyat üçün qorusun.

Keşiş müqəddəs Qanı qəbul edərkən deyir:

K: Məsihin Qanı məni əbədi həyat üçün qorusun.

Bundan sonra keşiş kasanı götürərək möminlərə yaxınlaşır. Çörəyi bir qədər yuxarı qaldıraraq Evxaristiyanı qəbul edən hər bir möminə deyir:

K: Məsihin Bədəni.

M: Amin.

Adətən Evxaristiya qəbul edəndən sonra möminlər yerlərini qayudaraq bir müddət Allaha dua edərək, şükürlərini bildirirlər. Bəziləri diz üstə, bəziləri isə oturarkən dua edirlər. Qabları təmizləyərkən, keşiş alçaq səsə deyir:

K: Rəbbim, ağızımızla qida kimi qəbul etdiyimiz bu bəxşişi təmiz qəlblə qəbul edək və müddətli hədiyyələr bizim üçün əbədi həyatın zəmanətinə çevrilsin.

EVXARİSTİYADAN SONRA DUA

Keşiş qurbangahın yanında dayanaraq deyir:

K: Dua edək.

Keşiş tərəfindən deyilən duadan sonra möminlər cavab verir:

M: Amin.

(Ya da:)

K: Gedin və Rəbbin Kəlamını xəbər verin.

(Ya da:)

K: Həyatınızla Rəbbi ucaldaraq sülh ilə gedin.

(Ya da:)

K: Sülh ilə gedin.

M: Allaha şükürlər olsun.

Messanın əvvəlində olduğu kimi ehtiramını göstərərək keşiş qurbangahı öpür. Sonda qurbangahın qarşısında köməkçiləri ilə diz çökərək, keşiş gedir.

Əgər Messadan sonra başqa dini mərasimin keçirilməsi nəzərdə tutulubsa, möminləri azad etmə ayını icra edilmir.